

Verksamheten i Europeiska unionen under 2004 (skr. 2004/05:60)

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 12 april 2005 beslutat att ge EU-nämnden tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2004/05:60 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2004.

EU-nämnden behandlar i detta yttrande – liksom i tidigare yttranden – dels vissa övergripande frågor som gäller skrivelsens innehåll och regeringens samråd med riksdagen, dels vissa av de frågor som redovisas i skrivelsen och som nämnden velat särskilt uppmärksamma.

Regeringens skrivelse

I skrivelsen om verksamheten i Europeiska unionen under år 2004 behandlas Europeiska unionens övergripande utveckling (del 1), unionens förbindelse med omvärlden (del 2), ekonomiska och finansiella frågor (del 3) och rättsliga och inrikes frågor (del 4). Vidare behandlas unionens övriga politikområden (del 5–10). Slutligen redogörs för unionens institutioner m.m. (del 11).

EU-nämnden

Allmänna synpunkter på innehållet i skrivelsen

Enligt 10 kap. 6 § regeringsformen skall regeringen fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen. Enligt 10 kap. 1 § riksdagsordningen skall regeringen varje år till riksdagen lämna en skrivelse med berättelse över verksamheten i Europeiska unionen. Regeringen skall dessutom redovisa sitt agerande i EU för riksdagen. Den första skrivelsen lämnades i mars 1996, och detta är således den tionde skrivelsen som lämnas till riksdagen.

EU-nämnden bereddes tillfälle att yttra sig över skrivelsen för första gången våren 1999 och har därefter yttrat sig över varje års skrivelse. Även i år kan konstateras att skrivelsens utformning och innehåll utgör en mycket

värdefull översikt över EU:s hela verksamhet. Som EU-nämnden tidigare påpekat utgör den också en bekräftelse på att regeringen har fullgjort sin informations- och samrådsskyldighet visavi riksdagen. Den utgör därmed ett verktyg som underlättar för riksdagen att utöva sin kontrollmakt. Liksom föregående år har i stort sett alla viktiga sakfrågor som tas upp i skrivelsen behandlats av EU-nämnden. Flera frågor som behandlas i skrivelsen är aktuella under flera år framöver, vilket medför att skrivelsen också är ett viktigt redskap i riksdagens löpande arbete med EU-frågorna.

När det gäller bilagorna till skrivelsen har ingen ändring skett i förhållande till 2002 och 2003 års skrivelser. Även i 2004 års skrivelse finns en bilaga med en lista över Internetadresser. Nämnden har emellertid tidigare efterlyst också en bilaga över viktigare förordningar, direktiv och beslut (dvs. bindande rättsakter) antagna under verksamhetsåret, liksom uppgift om grönböcker och vitböcker beslutade av kommissionen under året. Nämnden har framhållit att ett alternativ till en sådan bilaga kan vara att i stället hänvisa till Europeiska kommissionens årliga allmänna rapport om EU:s verksamhet som kommissionen i enlighet med artikel 212 i EG-fördraget offentliggör varje år senast en månad före öppnandet av Europaparlamentets session. I denna allmänna rapport – som finns tillgänglig på Internet – finns en teknisk bilaga med uppgifter om beslut inom ramen för GUSP-samarbetet och tabeller med uppgifter om rättsakter och internationella avtal. Likaså finns uppgifter om grö- och vitböcker utgivna under verksamhetsåret.

EU-nämnden har också tidigare framhållit att det vore värdefullt om uppgifter om hur Sverige röstat i rådet redovisades inte bara i den löpande texten utan också samlat på ett ställe i skrivelsen så att riksdagen kan få en komplett och översiktlig bild av hur regeringen har agerat i EU i detta avseende. Någon sådan redovisning återfinns inte heller i årets skrivelse. Det är angeläget att nästa års skrivelse innehåller en samlad redovisning för de fall där Sverige i rådet röstat nej eller avstått från att rösta.

I vissa fall kan det vara intressant att veta i vilken sammansättning ministerrådet hanterar en viss fråga. Detta är i de flesta fall ganska klart men i vissa fall inte. Läsningen av skrivelsen och ytterligare inhämtning av fakta skulle underlättas om det i vissa fall angavs i vilken sammansättning rådet har hanterat frågan och när det aktuella rådsmötet ägt rum.

Det välkomnas att det i skrivelsen hänvisas till faktapromemior, vilket underlättar ytterligare inhämtning av fakta. I vissa frågor presenteras en kort framåtsyftande information, t.ex. att ett meddelande skall presenteras under kommande år. Sådan information är värdefull för riksdagens planering.

Den övergripande utvecklingen i Europeiska unionen (del 1)

I skrivelsen redogörs kortfattat för utvidgningen av unionen (avsnitt 3). Den 1 maj 2004 utvidgades unionen från 15 till 25 medlemsländer. Anslutningen av tio nya medlemsländer utgör den största utvidgningen i unionens historia. Under år 2004 har förhandlingarna med Rumänien och Bulgarien fortsatt. Vid

Europeiska rådets möte den 17 december 2004 välkomnades förhandlingsavslutet den 14 december med bågge länderna, och man såg fram emot att ta emot de bågge länderna som medlemmar fr.o.m. januari 2007.

Kommissionen presenterade den 6 oktober 2004 sin översynsrapport för Turkiet samt en konsekvensstudie av ett turkiskt EU-medlemskap. Vid Europeiska rådets möte i december 2004 enades man om att inleda anslutningsförhandlingarna med Turkiet i oktober 2005.

I juni 2004 beviljade Europeiska rådet Kroatien kandidatlandsstatus samtidigt som rådet gav kommissionen i uppdrag att utforma ett förhandlingsramverk som även inkluderade förmedlemskapsstödet.

EU-nämnden har under år 2004 ägnat stor uppmärksamhet åt den fortsatta utvidgningen av unionen. Nämnden har således kontinuerligt följt utvidgningsförhandlingarna avseende Rumänien och Bulgarien, varvid nämnden framhållit sitt fulla stöd för den fortsatta processen. Även frågan om medlemskap för Turkiet och Kroatien har diskuterats i nämnden vid ett flertal tillfällen, bl.a. under två telefonsammanträden i december 2004 under det pågående toppmötet då EU-nämnden upprepade sitt stöd för de fortsatta förhandlingarna med kandidatländerna. En enig nämnd underströk i detta sammanhang att permanenta undantag från delar av EU-samarbetet inte kunde accepteras för någon medlemsstat, inte heller Turkiet. I slutsatserna från toppmötet anges en möjlighet till permanenta skyddsklausuler, dvs. att klausulerna är permanent tillgängliga. När de utlöses är de mer eller mindre långvariga till sin karaktär, men de är per definition tillfälliga. Detta var villkor som Turkiet sade sig acceptera och som också EU-nämnden därmed kunde acceptera.

Under året har regeringen vid ett flertal tillfällen samrått med EU-nämnden om de svenska positionerna i regeringskonferensen om ett konstitutionellt fördrag för Europa. Utgångspunkten för regeringens förhandlingar var det mandat som gavs genom riksdagens beslut i anledning av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottets betänkande om Europeiska konventet och EU:s framtidsfrågor (bet. 2003/04:KUU1). Riksdagen beslutade samtidigt att kompromisser och avsteg från dessa utgångspunkter kunde behöva göras under förhandlingarnas gång och att detta skulle ske genom samrådet i EU-nämnden. Under slutförhandlingarna stämde utrikesministern och nämnden av förhandlingsläget vid telefonsammanträden. En klar majoritet i nämnden fanns för att acceptera framförhandlade kompromisser för att få en enighet om en helhetslösning samtidigt som nämnden ansåg det viktigt att få till stånd ett system som garanterar alla länder insyn i kommissionens arbete. EU-nämnden välkomnar det ökande inflytande som i förslaget till det konstitutionella fördraget ges de nationella parlamenten i fråga om tillämpningen av proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen.

I skrivelsen nämns det nya konstitutionella fördraget i samband med redogörelsen för två enstaka sakområden. Det gäller turism (avsnitt 32) och energi (avsnitt 37). Det vore att föredra att, om delar av förslaget till ett nytt konstitutionellt fördrag skall beskrivas, detta skedde i skrivelsen även i fråga om

övriga sakområden, och att det tydliggjordes att det nya konstitutionella fördraget ännu inte har trätt i kraft.

En viktig fråga under året har också varit diskussionerna om EU:s finansiella perspektiv (avsnitt 5). Diskussionerna fortsätter under 2005. EU-nämnden behandlar frågan dels i samband med det sedvanliga samrådet inför Allmänna rådet och Ekofin, dels i en beredningsgrupp med företrädare för varje riksdagsparti. I februari 2004 framhöll ledamöter i nämnden att den ståndpunkt som bl.a. Sverige framfört om att införa ett utgiftstak på 1 % av EU-ländernas samlade BNI inte får leda till omprioriteringar i budgeten som drabbar utvidgningen. Vidare har EU-nämnden i detta sammanhang uttalat stöd för regeringens ståndpunkt att oförutsedda utgifter i EU-budgeten skall säkerställas genom tydliga prioriteringar och tillräckliga marginaler till utgiftstaken.

I skrivelsen redogörs vidare för arbetet med Lissabonstrategin (avsnitt 6). Regeringen har kontinuerligt informerat och samrått med EU-nämnden om arbetet på olika sätt. Inför Europeiska rådets vårmöte 2004 hade EU-nämnden som brukligt ett offentligt samråd med regeringen. Regeringen har vidare samrått med EU-nämnden beträffande de olika rådssammansättningarnas bidrag till vårtoppmötet. Arbetet med Lissabonstrategin har under hösten 2004 framför allt handlat om halvtidsöversynen av strategin. EU-nämnden har diskuterat de olika delar som rör halvtidsöversynen av Lissabonstrategin, såsom den s.k. Kok-rapporten. Genom att EU-nämnden behandlat strategin i samband med de skilda rådssammansättningarna har EU-nämnden kunnat få överblick över regeringens och rådets behandling av strategin.

Regeringen redovisar vidare i denna del resultaten av Europeiska rådets möten under året. Europeiska rådet, som inte är en institution i fördragets mening, har utvecklats till ett av unionens viktigaste organ. I regeringskonferensen om ett nytt konstitutionellt fördrag för Europa har föreslagits att Europeiska rådet skall vara en institution och kunna fatta vissa formella beslut. Den i riksdagsordningen reglerade formella samrådsskyldigheten gentemot riksdagen gäller beslut som fattas av Europeiska unionens råd (ministerrådet), men enligt av riksdagen fastställd praxis har regeringen också samrått med EU-nämnden inför Europeiska rådets möten.

I EU-nämndens besöksutbyte och övriga kontakter med kolleger i andra parlament i medlemsländerna och anslutningsländerna har utvidgningsfrågorna tidigare varit ett dominerande diskussionstema. Frågor om förhandlingarna om ett nytt konstitutionellt fördrag och om hur medlemsstaternas nationella parlament kan arbeta med EU-frågorna har fått fortsatt uppmärksamhet under året. Efter undertecknandet i oktober 2004 har uppmärksamheten kommit att gälla ratifikationsprocessen och den folkliga förankringen av förslaget, liksom hur den framtida subsidiaritetskontrollen skall organiseras. Diskussionerna har ofta, liksom under tidigare år, rört sig på ett mycket konkret, praktiskt plan och gällt bl.a. hur man i den svenska riksdagen utformat ett system för mandatgivning till regeringen och för kontroll och uppföljning av regeringens agerande i EU.

EU:s förbindelser med omvärlden (del 2)

Under denna rubrik behandlas i skrivelsen huvudsakligen frågor som berör regeringens samråd med EU-nämnden inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP). Ministerrådet, och därmed EU-nämnden, har kontinuerligt följt utvecklingen i bl.a. Iran, Irak, Mellanöstern och Afrika; inte minst situationen i Sudan.

I skrivelsen redogör regeringen även för EU:s uppförandekod för vapenexport (avsnitt 8.9) samt EU:s vapenembargo mot Kina (avsnitt 11.9.1), som EU-nämnden har ägnat stor uppmärksamhet åt under året. Regeringen har vid flera tillfällen, framför allt under hösten 2004, samrått med nämnden i denna fråga. Under Europeiska rådets möte i december 2004 hade EU-nämnden även två extra sammanträden med telefonuppkopplingar bl.a. i denna fråga. EU-nämnden ställde sig efter ingående diskussioner slutligen bakom regeringens ståndpunkt. Utrikesministern informerade nämnden fortlöpande om förhandlingsläget.

Ekonomiska och finansiella frågor (del 3)

Samrådet i fråga om den fortsatta reformeringen av stabilitets- och tillväxtpakten behandlas i skrivelsen under avsnittet Den ekonomiska och monetära unionen – EMU (avsnitt 12.2). Regeringen har fortlöpande samrått med EU-nämnden i denna fråga. Nämnden har då bl.a. framhållit hållbarheten i finanserna, förstärkning av den förebyggande kontrollen samt konsolidering i goda tider. Nämnden har också under våren 2005 poängterat att systemmässiga pensionsreformer skall beaktas vid alltför stora underskott. Det bör påpekas i sammanhanget att huvuddelen av arbetet i denna fråga har skett i den s.k. eurogruppen. Beredningen av förslaget fortsätter under år 2005.

Rättsliga och inrikes frågor (del 4)

Som nämns i skrivelsen (avsnitt 18.1.4) kom terroristattacker i Madrid den 11 mars 2004 att medföra att samarbetet för att förebygga och bekämpa terrorism intensifierades. Inför det extrainsatta rådsmötet med justitie- och utrikesministrarna hade EU-nämnden ett extra sammanträde vid vilket regeringen samrådde med nämnden om ett förslag till åtgärds paket mot terrorism. EU-nämnden instämde i regeringens ståndpunkt att nya förslag måste balanseras med krav på att effektivt genomföra redan beslutade åtgärder samt att rättssäkerheten måste garanteras i alla åtgärder.

Inom området för materiell straffrätt sker tillnämning av medlemsstaternas lagar genom att rådet antar rambeslut (avsnitt 18.2 och 18.3). Det svenska genomförandet av rambeslut sker regelmässigt i två steg – först godkännandet av själva beslutet och vid en senare tidpunkt antagandet av den eventuella lagstiftning som krävs för att genomföra rambeslutet i Sverige. Liksom framhållits i tidigare års yttrande från EU-nämnden har det, även om en majoritet har gett stöd åt regeringens ståndpunkter, samtidigt uttryckts oro över att

konsekvenserna för det svenska rättssystemet av rambeslut kan vara svåra att överblicka.

EU-nämnden har understrukt vikten av rättssäkerhetsgarantier och bl.a. givit stöd för att sträva efter tydligare skrivningar om rättssäkerhetsgarantier inför antagandet av Haagprogrammet. Att rättssäkerheten måste garanteras framfördes också vid behandlingen av åtgärds paketet mot terrorism. Skyddet för den personliga integriteten har bl.a. framhållits i nämnden vid diskussioner om rambeslutet om lagring av Internet- och teletrafikuppgifter.

Ett svenskt initiativ till rambeslut om förenklat utbyte av information och underrättelser mellan brottsbekämpande myndigheter i EU:s medlemsstater presenterades av Sverige vid ett rådsmöte i juni. EU-nämnden informerades vid sammanträdet inför rådsmötet, och en inom Regeringskansliet utarbetad text överlämnades till nämnden. Regeringen fick stöd för initiativet. I EU-nämnden diskuterades dock såväl formella aspekter som lämplighetsaspekter på att initiativet lades fram muntligen vid sammanträdet.

En fråga som flera gånger diskuterats i nämnden är utnämningen av Europols direktör (avsnitt 18.4.1). Diskussionen har främst gällt regeringens ståndpunkt och nämnden har efterfrågat information om regeringens ställningstagande vad gäller val av kandidat. Vad gäller den europeiska polisakademien (CEPOL) (avsnitt 18.4.2) har nämnden uttalat att samarbetet mellan polismyndigheterna inom CEPOL är värdefullt men att utvecklingen av verksamheten inte får leda till en gemensam poliskår. När det gäller den europeiska gränskontrollbyrån (avsnitt 18.4.3) kunde EU-nämnden i mars 2004 konstatera att de svenska kraven på nationellt självbestämmande över gränsförvaltningen beaktas i rådsförordningen.

Skyddsgrundsdirektivet och asylprocedurdirektivet har båda varit viktiga frågor som diskuterats i nämnden (avsnitt 19.2). Inför Haagprogrammets antagande framförde EU-nämnden i fråga om utvecklingen av en gemensam asyl- och migrationspolitik stöd för att avfärda skrivningar om handläggning av asylärenden utanför EU. Nämnden framförde också att det skall vara tydligt att EU:s stöd till ursprungsländerna syftar till att avhjälpa de problem som driver människor att fly därifrån.

I skrivelsen anges att kommissionen i juli presenterade ett meddelande om ett sammanhållet asylförfarande (avsnitt 19.2). Det framgår vidare att rådet har tillstyrkt de inledande delarna av förslaget. Vid sammanträdet med EU-nämnden den 16 juli var meddelandet dock ännu inte tillgängligt. Samråd har inte skett inför rådets slutsatser.

Skydd och beredskap (räddningstjänsten) är ett område vars betydelse har aktualiserats inte minst till följd av flodvågskatastrofen i Sydostasien (avsnitt 20). Utvecklings- och effektiviseringsarbete pågår också inom detta område. Frågornas ökade prioritet bör komma att avspeglas i samråden i EU-nämnden.

Sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård, konsumentfrågor (del 5)

I skrivelsen under detta kapitel redogörs för bl.a. tillväxt och sysselsättning, arbetsmarknadsfrågor, jämställdhet, folkhälsa, hälso- och sjukvård och konsumentpolitik.

Kapitlet om tillväxt och sysselsättning (avsnitt 21) skulle bli mer lättillgängligt om det inleddes med en kort beskrivning av arbetet med och de olika momenten som ingår i sysselsättningsstrategin. I övrigt kan konstateras att regeringen har samrått med EU-nämnden i relevanta delmoment i sysselsättningsstrategin under året.

Även de andra frågorna som tas upp i kapitlet har varit föremål för samråd med EU-nämnden. Flera av dem har behandlats av EU-nämnden flera gånger under förhandlingarnas gång i ministerrådet. Vissa frågor har också givit upphov till mer omfattande diskussioner, såsom t.ex. förhandlingarna om översyn av direktivet om arbetstidens förläggning i vissa fall.

Konkurrenskraftsfrågor (del 6)

Av skrivelsens framställning om direktivet om legala mätinstrument framgår inte att frågan har behandlats sedan år 2000 och att direktivet beslutades som en A-punkt på rådet för utbildning, ungdomsfrågor och kultur i februari 2004. EU-nämnden behandlade frågan den 16 maj 2003 (avsnitt 27.7).

Förslaget till direktivet om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet) har varit föremål för diskussioner vid flera tillfällen i EU-nämnden under året (avsnitt 29.1). Även vissa immaterialrättsliga frågor (avsnitt 32) som förordningen om gemenskapspatent och direktivet om patenterbarhet för datorrelaterade uppfinningar (mjukvarupatentet) har varit viktiga frågor.

Kemikalieförordningen, Reach, har diskuterats i EU-nämnden både inför Konkurrenskraftsrådet, där frågan formellt sorterar (avsnitt 31.1.5), och Miljörådet. I EU-nämnden har framförts att miljöministrarna i Miljörådet med sin sakkunskap borde ha haft det främsta ansvaret för frågans hantering.

Transport, telekommunikation och energi (del 7)

I skrivelsen ges en grundlig redovisning av arbetet inom områdena transport, telekommunikation och energi. Frågorna som redovisas har varit föremål för samråd med EU-nämnden.

På transportområdet har EU-nämnden bl.a. särskilt uppmärksammat det s.k. Eurovinjettdirektivet (beskattning av tunga lastbilar). Förslaget har diskuterats vid flera rådsmöten och vid flera samråd med EU-nämnden. EU-nämnden har därvid uttryckt att det är angeläget att en överenskommelse nås och att regeringen bör vara beredd på att kompromissa.

När det gäller telekommunikationsområdet har regeringen informerat och samrått med EU-nämnden om diskussionerna kring den framtida IT-politiken inom EU. Olika dokument har presenterats i arbetet med att anta en ny IT-strategi efter det att handlingsplanen e-Europa löper ut 2005.

Jordbruk och fiske (del 8)

I sitt yttrande över förra årets skrivelse tog EU-nämnden upp det stöd som regeringen fick i mars 2004 för att acceptera en kompromiss som innebär full frikoppling av tobaksstödet (avsnitt 38.2.5). EU-nämnden slog samtidigt fast att Sverige skulle deklarera sitt principiella motstånd mot tobaksstödet genom en röstförklaring till rådets beslut. Det framgår dock inte av skrivelsen att Sverige röstade emot förslaget och att röstförklaring därför blev inaktuell.

Inom jordbruksområdet har bl.a. skydd av djur under transport, där en begränsad förordning nu antagits, varit en viktig fråga i EU-nämnden (avsnitt 38.5.3). Nämnden gav jordbruksministern i uppdrag att försöka förmå rådet att uppmana kommissionen att snarast ta fram nya förslag.

Inom området för den gemensamma fiskeripolitiken har nämnden lagt vikt vid kontrollfrågor och diskuterat bl.a. fiskekvoter för 2005 och förslaget att inrätta regionala rådgivande nämnder för att involvera intressenter i utformningen av fiskeripolitiken (avsnitt 39). Vidare har nämnden ställt sig bakom att ansvaret för att utföra kontroller vilar på medlemsländerna, varför ett gemensamt kontrollorgan för fiskeripolitiken skall ha enbart en samordnande roll.

Miljö (del 9)

Flera av de frågor som redogörs för inom miljöområdet har varit föremål för längre diskussioner vid regeringens samråd med EU-nämnden. Inför antagandet av en gemensam ståndpunkt avseende förordningen om fluorerade växthusgaser samt direktivet om dessa gaser fick regeringen ett öppet mandat från nämnden. Sverige lade vid förhandlingarna ner sin röst och lämnade en röstförklaring.

Utbildning, ungdom och kultur (del 10)

Förutom under det sedvanliga samrådet inför varje rådsmöte har EU-nämnden i samband med Lissabonstrategin också uppmärksammat de frågor som tagits upp i skrivelsen under denna rubrik. Det gäller bl.a. livslångt lärande och ungdomars förutsättningar.

EU:s institutioner (del 11)

I detta avsnitt redogörs, liksom i tidigare skrivelser, för institutionernas och olika organs verksamhet, öppenhet och insyn, personalpolitik i EU:s institutioner samt svenska språket och regelförenkling. Vidare redogörs för s.k. överträdelseärenden.

Beskrivningen av institutionernas verksamhet präglas av utvidgningen med tio nya medlemsstater och av det förhållandet att en ny kommission tillträtt och ett nytt Europaparlament valts. I förra årets yttrande uppmärksammade nämnden rådets nya uppförandekod om att ingen fråga skulle placeras på rådets dagordning enbart för presentation från kommissionens eller en med-

lemsstats sida, om inte en debatt om nya väsentliga initiativ planeras. EU-nämnden kan konstatera att den nya uppförandekoden inte tycks ha medfört någon nämnvärd förändring av rådets dagordningar. En påtaglig, mindre önskvärd, förändring är däremot att dagordningarna numera i större utsträckning än förut belastas med frågor som olika delegationer önskar ta upp under dagordningspunkten Övriga frågor och att dessa frågor ofta förs upp på ett mycket sent stadium och utan att bakgrunden är känd.

Liksom i yttrandena över de två senaste skrivelserna välkomnar EU-nämnden att samarbetet mellan ordförandeskapen resulterar i långsiktiga gemensamma program och att kommissionen numera publicerar strategiska prioriteringar för en längre period. Sådana program och prioriteringar gör det möjligt för de nationella parlamenten att bättre planera arbetet med EU-frågorna.

EU-nämnden har tidigare redovisat vissa svårigheter förknippade med reformen om de nya rådssammansättningar som genomfördes under år 2002. Denna reform har medfört att ett stort antal frågor av skiftande slag som sorterar under ett antal olika departement och statsråd behandlas på ett och samma rådsmöte. Nämnden har i det sammanhanget tidigare framhållit att det är angeläget att det statsråd som svarar för aktuella sakfrågor också närvarar vid nämndens sammanträden.

Nämnden har också tidigare kunnat konstatera att rådsreformen inte medfört någon förändring i övrigt av beredningen av rådets möten med t.ex. längre tidsfrister för beredningen av frågorna, vilket innebär svårigheter för nationella parlamentariker att hinna sätta sig in i frågorna. Någon förbättring härvidlag har inte skett under 2004.

Regeringen bör enligt nämndens uppfattning verka inom EU för att rådets arbetsformer gör det möjligt för de nationella parlamenten att bereda frågorna och överlägga med sina respektive regeringar före rådsmötena. Det är viktigt att EU:s institutioner skapar utrymme för de nationella parlamenten att vara aktiva. EU:s legitimitet ökar om det sker en demokratisk förankring i medlemsstaterna av de frågor som hanteras gemensamt på EU-nivå.

När det gäller beredningen i EU-nämnden av de frågor som skall beslutas av ministerrådet vill nämnden upprepa vikten av att relevanta skriftliga underlag i form av utkast på svenska finns tillgängliga inför EU-nämndens sammanträden så att samrådet kan ske på ett meningsfullt sätt. Översättning till svenska av dokument bör föreligga redan då ministerrådet avses fatta någon form av politiskt beslut i ärendet. I samband med att fransktalande länders regeringar innehar ordförandeskapet i EU sänds ofta ut utkast och rapporter endast på franska, vilket är synnerligen otillfredsställande. Nämnden förutsätter att regeringen inom EU verkar för att dokument som skall behandlas vid möten i ministerrådet finns översatta till samtliga språk i god tid före mötena.

I årets skrivelse tas i avsnittet om Europaparlamentet inte upp frågan om förslaget till ledamotsstadga. Här kan dock nämnas att en majoritet i EU-nämnden i januari 2004 ställde sig bakom regeringens ståndpunkt att väl-

komna Europaparlamentets kompromissförslag med undantag av den föreslagna arvodesnivån som en enig EU-nämnd, liksom regeringen, ansåg vara alltför hög. För förslaget till ledamotsstadga fanns inte nödvändig kvalificerad majoritet, varför förslaget inte kunde godkännas vid rådsmötet. Förslaget lär återkomma under 2005.

Beträffande öppenheten och insynen (avsnitt 45.7) är det glädjande att flertalet, som sägs i skrivelsen, handlingar i rådet finns tillgängliga på Internet. För EU-nämndens del kan dock konstateras att det dröjer innan handlingarna finns på svenska och att dokument som behövs inför EU-nämndens överläggningar med regeringen (utkast etc.) inte finns tillgängliga. För de nationella parlamenten vore det värdefullt om tillgång fanns till rådets och andra institutioners intranät. Vad gäller öppenheten i ministerrådets möten välkomnar EU-nämnden att dessa, enligt förslaget till konstitutionellt fördrag för Europa, skall vara offentliga när det överlägger och röstar om alla utkast till lagstiftningsakter.

I detta sammanhang nämns också i skrivelsen (avsnitt 45.8) att Sverige med framgång drivit frågan om stärkt yttrandefrihet för EU-tjänstemännen inom ramen för EU:s nya tjänsteföreskrifter. Detta är glädjande.

Nämnden konstaterar med tillfredsställelse att regeringen fortsätter sitt arbete med att befrämja begripligare EU-texter och utveckla EU-språkvården och anser att arbetet bör fortsätta med oförminskad styrka. Enhetlighet i EU-terminologin på svenska och mer lättillgängliga och begripliga texter är viktiga mål, bl. a. ur tillgänglighetssynpunkt och demokratisynpunkt.

Nämnden vill än en gång betona vikten av att arbeta för att bibehålla och stärka det svenska språkets ställning i EU, både när det gäller tolkning och översättning. Detta är ofta ett problem i synnerhet vid franskspråkiga ordförandeskap i ministerrådet. Vad gäller tolkning till och från svenska vid möten på politisk nivå har EU-nämnden fullföljt sin linje vid COSAC-mötena (Konferensen mellan organen för gemenskaps- och EU-frågor vid Europeiska unionens parlament), att det vid dessa möten måste finnas fullständig tolkning till och från alla medlemsstaters språk, utan undantag. Förslag i riktning att minska antalet språk vid mötena har framförts av fler ordförandeskap i COSAC, men inte vunnit någon majoritet. Frågan är för närvarande vilande.

I skrivelsen redovisas också liksom föregående år s.k. överträdelseärenden mot Sverige och mål av svenskt intresse vid EG-domstolen och EG:s förstainstansrätt under år 2004. Det saknas dock i skrivelsen en analys av hur läget är i förhållande till föregående år. I övrigt vore det, som EU-nämnden tidigare påpekat, av intresse att som en jämförelse få information om antalet överträdelseärenden och fällande domar mot övriga medlemsländer.

Stockholm den 8 april 2005

På EU-nämndens vägnar

Tommy Waidelich

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tommy Waidelich (s), Carl B Hamilton (fp), Sonia Karlsson (s), Lars Lindblad (m), Joe Frans (s), Hillevi Larsson (s), Lennart Hedquist (m), Fredrik Olovsson (s), Eva Arvidsson (s), Eskil Erlandsson (c), Börje Vestlund (s), Agneta Lundberg (s), Anders G Högmark (m), Karin Pilsäter (fp), Gustav Fridolin (mp) och Sermin Özürküt (v).

Innehållsförteckning

Regeringens skrivelse	1
EU-nämnden	1
Allmänna synpunkter på innehållet i skrivelsen	1
Den övergripande utvecklingen i Europeiska unionen (del 1)	2
EU:s förbindelser med omvärlden (del 2)	5
Ekonomiska och finansiella frågor (del 3)	5
Rättsliga och inrikes frågor (del 4)	5
Sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård,	
konsumentfrågor (del 5)	7
Konkurrenskraftsfrågor (del 6)	7
Transport, telekommunikation och energi (del 7)	7
Jordbruk och fiske (del 8)	8
Miljö (del 9)	8
Utbildning, ungdom och kultur (del 10)	8
EU:s institutioner (del 11)	8